RAADSVOORSTEL

zaaknummer:	1435230
afdelingsnaam:	Sociaal Domein
steller:	Renee Bollebakker
telefoonnummer	035 629 1103
onderwerp:	Aanvraag vangnetuitkering BUIG 2023

Voorstel

1. In te stemmen met de verklaring van het college over de genomen maatregelen om het tekort op de BUIG te verminderen.

2. De bijgevoegde aanvraag vangnetuitkering 2023 voor 15 augustus 2024 volgens de procedure in te dienen bij de Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet.

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	OORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Aanvraag vangnetuitkering 2023 BUIG	De gemeente Hilversum heeft een tekort op het BUIG-budget en vraagt daarom de vangnetuitkering aan	Commissie Zorg, welzijn en samenleving 26 juni 2024	Commissie Zorg, welzijn en samenleving 26 juni 2024	Raadsvergadering 10 juli 2024

Samenvatting

Dit voorstel gaat over de aanvraag van de vangnetuitkering. De vangnetuitkering vraagt de gemeente Hilversum aan wegens het tekort op de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) in 2023. Het tekort kent meerdere oorzaken. De gemeenteraad is op 19 maart 2024 geïnformeerd met een Raadsinformatiebrief over het tekort en het actieplan omBUIGen dat de gemeente heeft opgesteld om meer inwoners te ondersteunen bij het vinden van een duurzame baan.

Het college en de gemeenteraad dienen het aanvraagformulier te ondertekenen om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2024 te zijn ontvangen door de toetsingscommissie vangnet Participatiewet.

Het aanvraagformulier is toegevoegd als bijlage.

Inleiding

Gemeenten ontvangen van de Rijksoverheid (uit het macro budget) de BUIG om bijstandsuitkeringen te financieren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen en te begeleiden bij het vinden van werk.

Het macro budget BUIG wordt volgens een vaste verdeelsystematiek onder alle gemeenten verdeeld. Gemeenten mogen een eventueel overschot vrij besteden, maar moeten een eventueel tekort in beginsel ook zelf opvangen. Hilversum heeft al een aantal jaren een tekort vanwege diverse oorzaken.

De verdeelsystematiek van het macrobudget valt nadelig uit voor Hilversum. Daarnaast zijn de kosten per uitkering hoger geworden zonder dat het macrobudget BUIG daarin meebeweegt. En er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. Op deze factoren heeft de gemeente niet of nauwelijks invloed. Daarnaast sloot het re-integratie aanbod niet goed aan bij de doelgroep in de Participatiewet.

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een vangnet uitkering om het tekort op de BUIG deels te compenseren. De gemeente moet daarvoor aan vier voorwaarden voldoen (zie verdere uitwerking onder financiën). De gemeente voldoet in 2023 aan deze voorwaarden en vraagt daarom de vangnetuitkering op het BUIG tekort over 2023 aan. De toetsingscommissie vangnetuitkering neemt alleen aanvragen in behandeling die worden ingediend op het modelaanvraagformulier dat zij beschikbaar stellen. In dat formulier benoemt het college de maatregelen om toekomstige tekorten terug te dringen en het beoogde effect van die maatregelen.

De maatregelen om het tekort terug te dringen zijn opgenomen in het actieplan omBUIGen dat door het college is vastgesteld op 19 maart 2024. De gemeenteraad is over het actieplan geïnformeerd met een raadsinformatiebrief op 19 maart 2024.

De overige voorwaarden om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering zijn uitgewerkt onder financiën.

Probleemstelling/doel

Om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering 2023 moet het college aan de raad zichtbaar maken welke maatregelen het college voorstelt om het tekort op de BUIG te verminderen. De gemeenteraad verklaart in te stemmen met de voorgestelde maatregelen en ondertekent het bijgevoegde aanvraagformulier, zodat de aanvraag ingediend kan worden vóór 15 augustus 2024.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de maatregelen (zie actieplan omBUIGen) die het college heeft voorgesteld en uitvoert.

Instemming van de gemeenteraad is een voorwaarde die de toetsingscommissie stelt om de aanvraag vangnetregeling in te kunnen dienen. Bij het indienen van het verzoek moet het college, met instemming van de gemeenteraad, verklaren dat het maatregelen heeft genomen om tot ‘tekortreductie’ te komen. Door middel van het collegevoorstel, raadsvoorstel en raadsbesluit wordt hierin voorzien.

1.2 Door in te stemmen met de getroffen maatregelen die het college heeft voorgesteld en uitvoert laat de gemeenteraad zien dat ondanks de inzet van de gemeente de BUIG ontoereikend is.

2.1 De gemeenteraad wordt gevraagd om te verklaren dat zij kennis heeft genomen van de maatregelen die het college neemt om in de toekomst het tekort op de BUIG te reduceren.

In het aanvraagformulier dat door de toetsingscommissie beschikbaar is gesteld, gaat het college in op de maatregelen die genomen worden in het actieplan omBUIGen. In het aanvraagformulier zijn alle maatregelen benoemd en toegelicht.

Kanttekeningen

1.1 Op sommige oorzaken die leiden tot het tekort heeft de gemeente geen invloed.
De gemeente heeft geen invloed op de verdeelsystematiek van het Rijk die nadelig is voor de gemeente Hilversum, de kosten per uitkering en de mismatch met de regionale arbeidsmarkt. Het ministerie gaat onderzoeken of de verdeelsystematiek verbeterd kan worden.

2.1 Er is altijd sprake van een eigen risico voor de vangnetregeling.
De vangnetuitkering vergoedt niet het volledige tekort (zie onder financiën de berekening van de vangnetuitkering).

2.2 Er bestaat een kans dat de aanvraag niet wordt gehonoreerd.
Als veel gemeenten een beroep doen op de vangnetuitkering, kunnen aanvragen strenger worden beoordeeld. Theoretisch neemt de kans dat de aanvraag van Hilversum niet wordt gehonoreerd dan toe. We verwachten niet dat dit gebeurt, aangezien Hilversum aan alle gestelde voorwaarden voldoet.

Financiën, middelen & capaciteit

Voorwaarden om de vangnetuitkering aan te kunnen vragen:
Als een gemeente een gecumuleerd tekort heeft van meer dan 7,5% op de BUIG over de afgelopen 3 jaar, kan zij een aanvraag doen voor gedeeltelijke compensatie van het tekort, de zogenaamde vangnetuitkering. De vangnetuitkering komt gemeenten tegemoet in het tekort op de BUIG. Daarmee wordt beoogd te voorkomen dat gemeenten hun taken niet meer kunnen uitvoeren.

Hilversum heeft in 2017 en 2018 voor het laatst gebruik gemaakt van de vangnetuitkering. De afgelopen jaren voldeed Hilversum niet aan de voorwaarden om aanspraak te maken op de vangnetuitkering. In 2023 voldoet de gemeente aan de 4 voorwaarden om een vangnetuitkering aan te vragen:

1. Over 2023 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering;
2. Over 2021, 2022 en 2023 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over de definitief in 2023 toegekende gebundelde uitkering;
3. Het college moet uiterlijk 15 augustus 2024 de aanvraag hebben ingediend op het daartoe vastgestelde aanvraagformulier;
4. Bij het indienen van de aanvraag verklaart het college dat het maatregelen heeft getroffen om tot ‘tekortreductie’ te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht in het aanvraagformulier.

Berekening vangnetuitkering:
In 2021 bedroeg het tekort op het BUIG-budget €1.152.344. Het tekort op het BUIG-budget bedroeg in 2022 € 2.103.735. In de onderstaande tabel staan de netto lasten van de gemeente Hilversum op het BUIG-budget. Hieruit blijkt dat de gemeente in 2023 € 3.220.080 tekort heeft op het BUIG-budget 2023. Na berekening van de getrapte vergoeding komt de gemeente in aanmerking voor een vangnetuitkering van € 410.761. De vangnetuitkering wordt berekend aan de hand van een getrapte vergoeding. Dat houdt in dat tekorten boven de 7,5% van het definitieve BUIG budget worden vergoed voor 50%. De eerste 7,5% van het tekort wordt gezien als eigen risico. Het eigen risico wordt zoals gebruikelijk via de begroting vanuit de algemene middelen vergoed. Tekorten boven de 12,5% worden volledig vergoed.

1.	Netto lasten BUIG budget	€ 35.200.837		
2.	Definitief BUIG budget 2023	€ 31.980.757		
3.	Tekort op BUIG budget	€ -3.220.080		
	Tekort in %	-10,07%		
4.	Getrapte vergoeding	*Deel van het tekort:*	*Waarvan vergoed:*	*Totale vergoeding:*
4a.	Tekortdeel 0%-7.5%	€ 2.398.557	0%	€ 0
4b.	Tekortdeel 7.5%-12,5%	€ 821.523	50%	€ 410.761
5.	Omvang vangnetuitkering 2023			**€ 410.761**

Uitvoering

De gemeenteraad geeft op pagina 16/17 van het aanvraagformulier vangnetregeling 2023, de verklaring af. De aanvraag wordt digitaal ingediend bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet vóór 15 augustus 2024. De Toetsingscommissie brengt advies uit over de aanvraag aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Binnen acht weken na advisering van de toetsingscommissie neemt de minister een besluit en ontvangt de gemeente Hilversum de beschikking. In geval van een positief besluit volgt de uitbetaling in het eerste kwartaal van 2025.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

28 mei 2024
de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. aanvraagformulier vangnetuitkering 2023